

ABRIL 1870

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

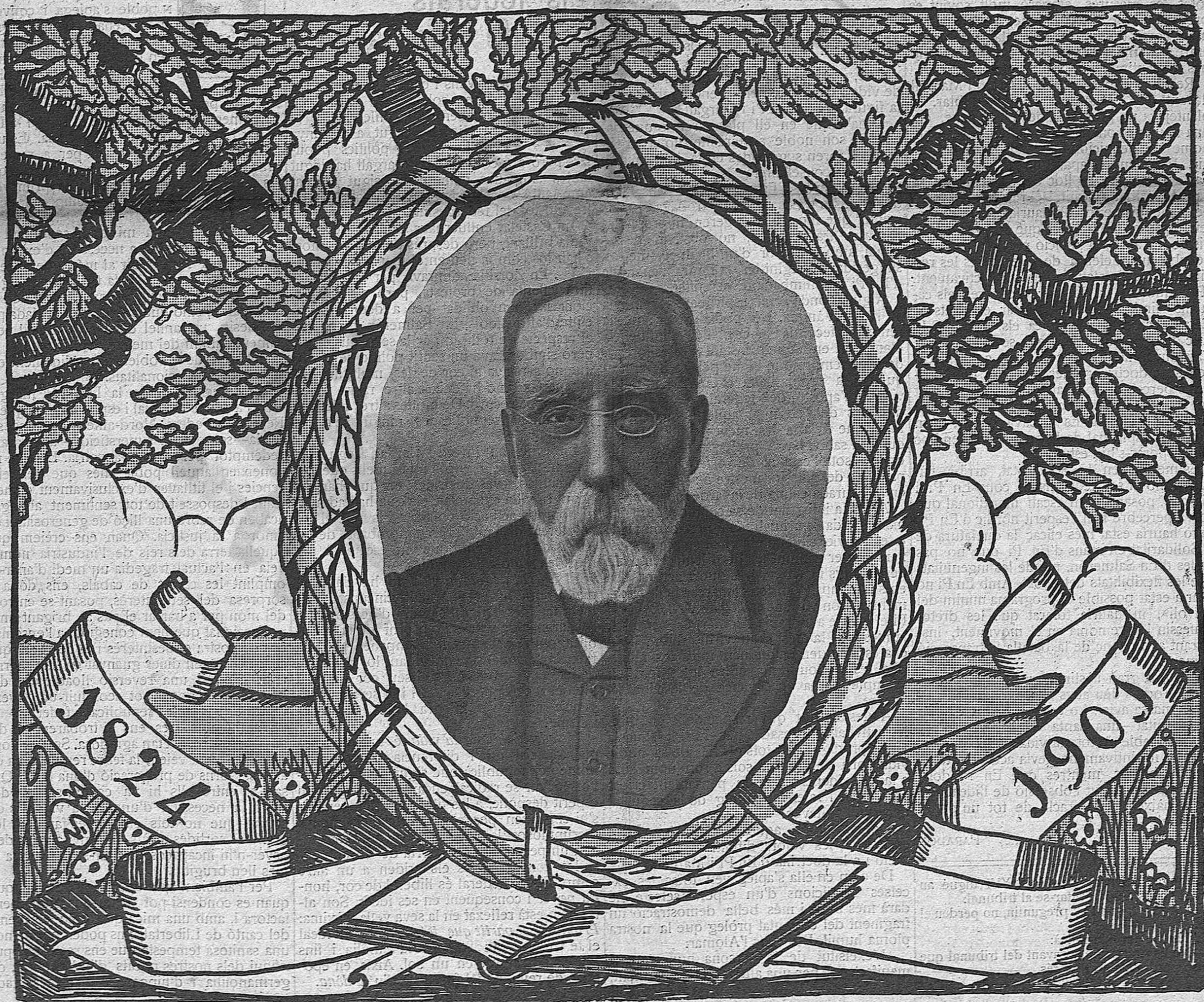
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Borrascó)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANVOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 - BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 150. — ESTRANGER, 250

AMB MOTIU DE LA "DIADA"

Don-Francisco Pi i Margall, pare del federalisme espanyol

Records i notes del dia

La «despedida» d'En Pi

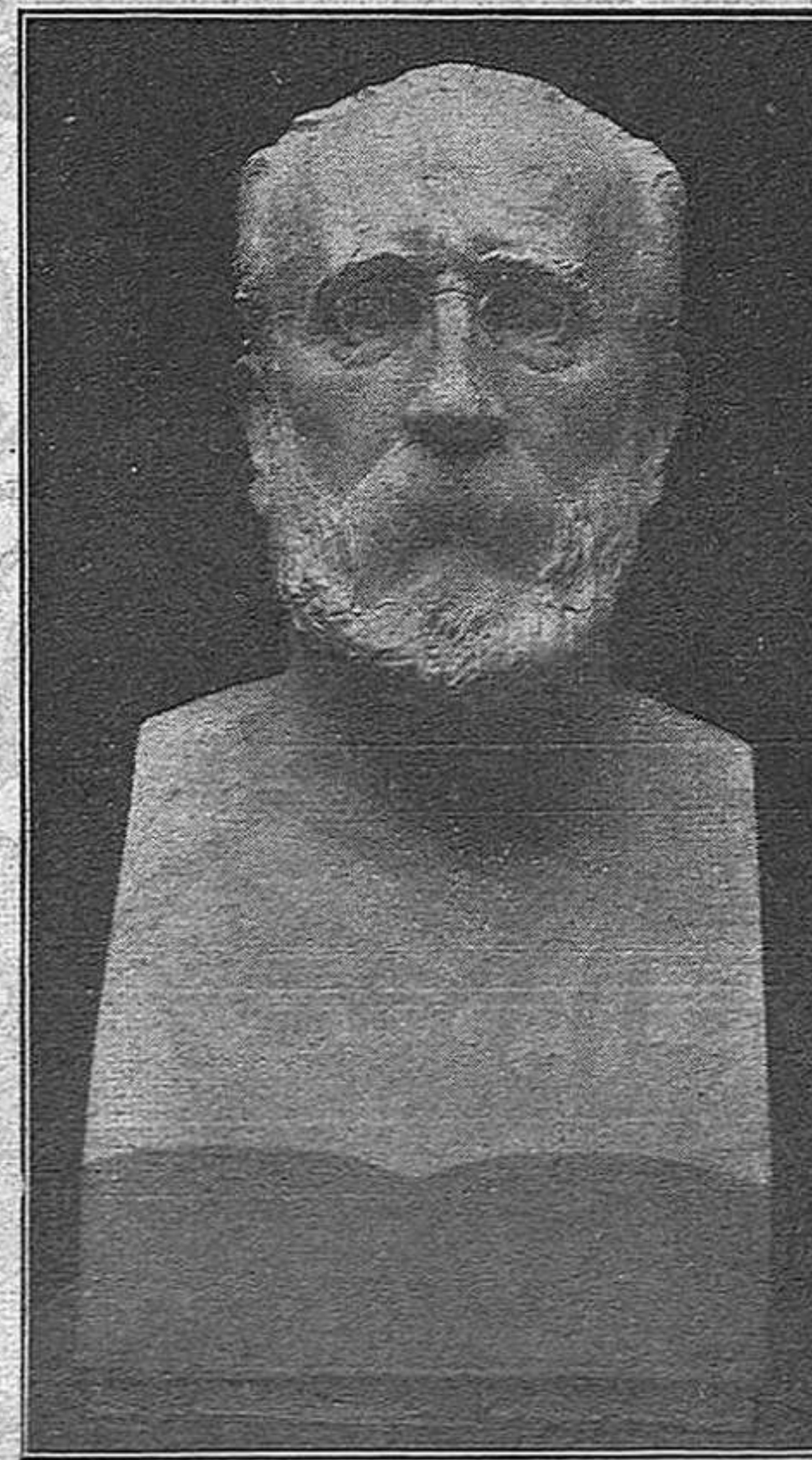
(Dibuix de Apeles Mestres, publicat en LA CAMPANA l'any 1901.)

Aplec federalista a Vallvidrera, amb motiu d'una visita que va fer En Pi i Margall a Barcelona

El monument que, a la memoria d'En Pi, s'alçarà al Passeig de Gràcia

Bust d'En Pi i Margall, que presidirà el monument

(Projecte de l'eminent escultor M. Blay.)

prometença és un acte de cinisme. Aquests que ara, a Viena, clamen per la pau, són els mateixos que, amb el seu brutal ultimatum a Serbia, van provocar l'explosió que ha cobert el món de flames, sang i ruïnes. No és pas un temple en senyal de gràcies per la pau, el que els correspon alçar. En tot cas, haurien de construir un temple expiatori. I de temples expiatoris, els Imperis centrals n'haurien de construir un en cada quilòmetre quadrat de terreny.

FULMEN

Presidents: senyors Domingo, Bastardas, Layret i Mulet

Vis-presidents: senyors Isern, Riu, Inglès i Palet.

Secretaris: senyors Sabater, Nsguer, Pi i Suñer i Tresserras.

Seguidament el senyor Layret desenrotlla sa ponència sobre el «contingut doctrinal de les forces republicanes de Catalunya».

En el seu brillantíssim discurs el senyor Layret exposà magistralment quin ha d'ésser el contingut doctrinal del republicanisme davant dels problemes que es presenten en la vida espanyola. De tots ells en feu detallada exposició, enfocant també la magna qüestió internacional, deduint-se la conclusió de la seva ponència que, llarga i sorollosament aplaudida, fou aprovada per la Assemblea, després d'unes observacions dels senyors Pallejá i Clausolles, atinadament contestades pel senyor Layret.

En la mateixa primera sessió el senyor Pereña explanà la seva ponència, tractant de la «Constitució orgànica del partit republicà català».

Proposà el senyor Pereña la formació de un partit republicà català inspirat en els eternals principis de Llibertat, de la Justícia i de la Democràcia. Deuen ésser sos ideals la implantació del règim republicà i reconeixement de la personalitat de les petites nacionalitats.

El ponent exposà detalladament l'organització que, a son entendre, deu tenir el partit per mitjà de l'Assamblea, Directori, Organismes locals, Erari i Secretariat.

A aquesta ponència s'admeten, lleugerament modificades, dugues esmenes: una del senyor Félix Durán i una del senyor Palet i

ASSAMBLEA REPUBLICANA

l'espaiós local de l'«Ateneu Gracienc» tingueren lloc dissabte i diumenge passats les sessions de l'Assamblea nomenada de les «Forces republicanes de Catalunya».

S'havien rebut moltes i valioses adhesions, essent nombrosíssima la concurrència de delegats de fóra. Entre els que hi assistiren vegerem els més prestigiosos homes del «Bloc»: Domingo, Pinilla, Layret, Mestres, Pereña y altres.

Al començar ses tasques l'Assamblea, dissabte a la nit, es repartí una fulla impresa, amb una vibrant salutació d'En Gabriel Alomar.

La taula quedà constituïda en la següent forma:

admirar costis ls ub ayants' l' ub sup l

Barba i altres. Els senyors Layret, Estivill, Pinilla, Castells i Briansó exposen alguns dubtes, que són degudament resolts. Al fi, s'aprova la ponència.

A dos quarts de dugues de la nit queda closa la primera sessió de l'Assamblea.

Diumenge, a dos quarts d'onze del matí, se celebrà la segona sessió, donant compte el senyor Mestre de la seva ponència sobre ensenyança, que fou molt discutida i quines conclusions, notablement modificades, foren aprovades per l'Assamblea.

Per malaltia del senyor Torres (D. Humbert), de Lleida, es llegeix i defensa breument la seva ponència sobre la Mancomunitat i Parlament de Catalunya.

Amb una sola esmena del senyor Durán Cañameras, s'aproven les conclusions sentades pel senyor Torres en el seu treball, que és notabilíssim.

Ho és així també la Comunicació enviada a l'Assamblea pel nostre estimat amic i col·laborador Gabriel Alomar, que llegí el senyor Companys i fou llargament aplaudida.

A dos quarts de cinc de la tarda comença la tercera i última sessió de l'Assamblea.

D'acord amb una de les conclusions de la ponència del senyor Pereña, es procedeix a elegir el Directori que deu regir el partit republicà català, que queda constituït pels següents senyors. Marçal Domingo, Francisco Layret, Gabriel Alomar, Alfred Pereña i Antoni Estivill.

Seguidament el diputat a Corts don Marçal Domingo pronuncia un brillantíssim i vibrant discurs desenrotllant la seva ponència referent a «Normes d'actuació amb els demés partits republicans».

Millor que un llarg extracte, donarà idea de sa peroració les conclusions per ell formulades i que copiem a continuació.

Primera. Convidar a tots els republicans

d'Espanya, sigui la que es vulgui llur filiació, a dur a terme una campanya en defensa de les conclusions presentades a l'Assamblea pel senyor Layret, prescindint de si les garanties estan o no sospeses i de les demés traves que interposin els governants, i

Segona. Adherir-se als obrers i al partit socialista per a realitzar junts, la vaga general revolucionària.

Mitjantçant una proposició incidental, se acorda que totes les proposicions presentades passin a examen del Directori nomenat.

I s'aixeca la sessió, quedant acabades les tasques de l'Assamblea.

G L O S A

ESPURNES DE LA GUERRA

S'inaugura l'Exposició d'Artistes Francesos. El nostre desmantelat Palau de Belles Arts, queda transformat com per art d'encantament. An el gran saló, els esplèndids tapissos cerimonials de Lluís XIV, li donen un aire senyorial. Els murs de Versalles i de les Tulleries, transformen aquells murs provisionals que semblen fets de ciment armat; les sales baixes s'ensenyereixen per objectes d'art modern decoratiu del gust més nou i més fantasiós. An els salons alts, abans sales mortes, hi veiem reparèixer molts d'aquells quadres an els que havíem fet oració tot just nascuts, i ja un xic envellits, però plens d'arrugues de noblesa, i ja amb patina d'obra mestre, i aprop d'ells els quadres més nous, com crits de color, com cantis de joventut; escoles noves que s'empenyen an el no passar de les idees.

Arriba el seguici oficial. L'alcalde, el governador, tot l'Ajuntament. L'esperen els municipals a la porta, amb els seus trajes que desentonen, damunt d'aquells tons suaus i armoniosos dels Gobelins. Es fan presentacions, s'entra a una saleta decorada amb el nostre gust d'Ensanche... Es torna a sortir per unes oficines amb quadrets penjats que semblen sobrers de passades exposicions, i amb els municipals sempre al davant a estil visita de Cárceles es comencen a voltar les sales, sempre en processó i arrengrats com si anessim de camí a complir alguna prometença.

Com que els quadres es veuen oficialment no els veu ningú. Ara és la revista. Vè a ésser el comandant de divisió que mira si manca alguna civella. Es compta, s'inspecciona, i anem seguint. Al passar per una galeria, tothom mira abaix per veure el panorama, i en el saló Reina Regent, també de gust de pintura d'ensanche en retrat oficial d'oficina davant d'un pobre pescador, que sembla abaixar els ulls per no mirar-s'els, s'atura el seguici i venen els discursos.

En Saglió, dret, alt, amb aquest tò emotiu, seriós, i reposat, que té tot francès després de la guerra, llegeix un discurs que traspua noblesa, sinceritat, i amor a la nostra terra. Darrera les levites negres molts cors s'encenen però no gosen piular. Els aplaudiments són casi apagats per no comprometre ni despertar al pobre malalt de la casa; i aquest pobre malalt és Espanya. Molts cridaríem «Visca França». «Visquen els grans mestres de l'art modern», i no gosem perquè hi ha consulta i s'ha declarat al malalt una malura que no té cura. «El mal de la Neutralitat».

L'alcalde de Barcelona, contesta en francès. Contesta amb molts modes, contesta amb tota correcció, però el seu discurs té rima, però no té ritme. Sembla que passi la

maroma. Es oficial. Es de protocolo. Es un discurs per a quedar bé. Es una visita de dol. Cada paraula que va escullint, té dubtes de neutralitat. Qualsevol diria que els francesos al portar-nos aquí lo més triat de la seva ànima colectiva havien vingut a comprometre'ns.

Ah! si hagués dit tan sols: «Veniu als meus braços», com haurien batut tants de aquells cors dintre les levites negres! Si hagués dit: «Tots som germans d'art, d'història, de família, de raça.» «Donem-nos les mans i estreyem-les bé.» Si hagués dit: «Menyspreuem-los aquests descastats de la família, que a nom d'una falsa cultura, ens roben l'ànima i el cor.» Com ens haurien abraçat aquells bons amics! A un sol mot d'encoratjament, de fè en la seva victòria, que és la nostra, la de la nostra història, la dels retables d'Avinyó, de Vic, i San Cugat de Vallès, el pobre pescador del vell Puvís hauria aixecat el mirar, i els arbres dels impressionistes haurien brandejat les branques.

Però hi havia el malalt: La Neutralitat. Que ha d'ésser trist ésser alcalde, moltes vegades!

Que ha de ser trist, enfaixar-se el cor, amb una banda de protocolo!

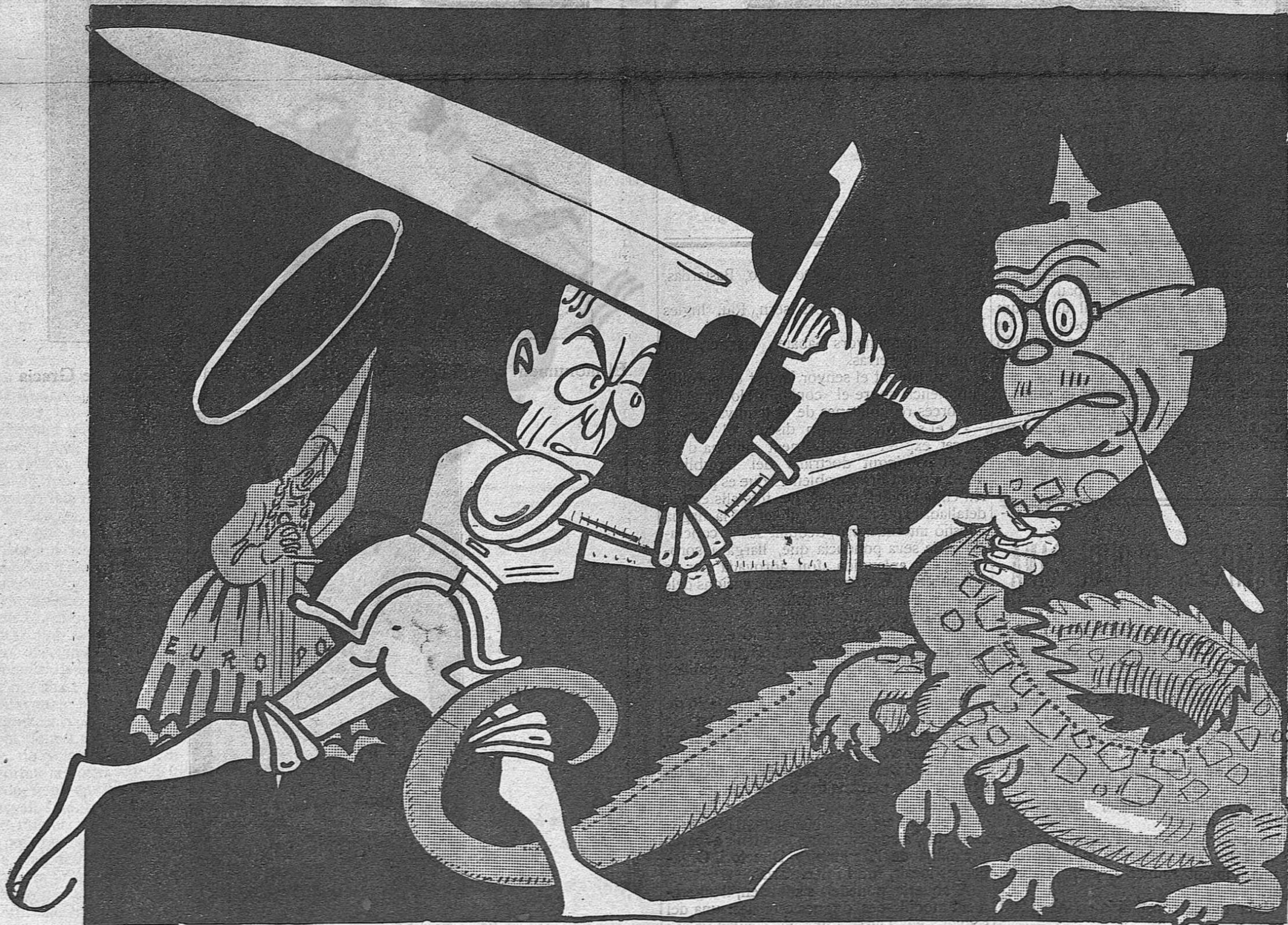
Al sortir, no podem més: «Visca França» i els seus germans artistes!

XARAU

Sonata XXI

Com haureu pogut veure aquesta setmana no ha faltat carn. Els flamencs poden estar satisfets. La carn de que parlem és carn de torero, si les coses segueixen aixís no en quedarà un per remei.

Sant Jordi mata l'aranya...!

I qui diu l'aranya diu el drac verinós.

Belmonte, Pastor, Nacional, Manolete, Andalus... tots al pot i el pobret hospicià d'En Ballesteros no ja al pot, a la caixa. Bona setmana, bona. Diu que els diaris de Madrid agotaren les edicions el dilluns.

No crec que les agotessin els d'aquí al parlar de la inauguració de la Exposició d'Art francès. Naturalment que entre l'art de Monet i el del Gallo hi ha una certa diferència i el públic espanyol que distingeix, sab apreciar el valor de l'un i l'altre i ben pesat i sospesat se queda amb el del Gallo que al cap d'avall es divi. Al menys així ho diuen els diaris.

Ja no tenim Romanones; sembla que d'això hauríem de felicitar-nos-en, però no. Encontes de Romanones tenim Garcia Prieto, gendre i deixeble d'aquell senyor canons vui dir canonista que's deia Montero Ríos, aquell d'En Meco; sabeu.

Doncs, sí, el Romanones ha tingut la gracia de caure fent que les seves idees decididament a favor del aliats i especialment de França eren lo que l'obligava a deixar el poder. En Garcia Prieto naturalment s'ha sacrificat en bé de la Patria i del neutralisme, els senyors Alba i Burell no han volgut ésser menys i han seguit el seu exemple.

Després hi han tot de ministres que no sabem ni com se diuen; suposem que un d'ells és el general Miranda, el ministre de Marina, el ministre ostra que's veu morirà desempenyant el càrrec.

També crec que hi ha un tal Francos... un tal Francos... Francos com? Ah, sí, un tal Francos Rodríguez. Diu que era periodista. Això del ésser periodista a Madrid se veu que dona molt. En Burell ministre, En Francos ministre, el primer dia veurem ministre a l'Artur Mori o En Vinardell o En Cirici Ventalló.

I la guerra endavant. Els pobres austriacs fan uns gemecs demanant llàstima i compassió que realment enterneixen; els búlgars diu que volen tallar el nas al zar Ferrán; an aquest tallar-li el nas és com fer-lo en dos troços. Estic segur que les primeres proclames revolucionaries de la llibertat búlgara estaran redactades en castellà i en vers.

*Erase un hombre a una nariz pegado
Erased una nariz superlativa...*
etc. etc. i mentrestant francesos i anglesos avencen, fan presoners, consoliden les seves posicions...

Uval!
El mal és que diu que els Estats Units s'han enamorat de Canaries i Mahó com a bases per a les seves esquadres. Mal negoci. La neutralitat té quebrades.

En fi, bevem-hi per a distreure'ns.
MORITZ IX

CATAPLÚM!

Ja està!... No li han valgut trampes, habilitats ni expedients; pesi a les rares maniobres que per sostenir-se ha fet, al fi ha perdut l'equilibri i... ¡bona nit, president!, aquí el tengu de bigotis, escombrat, tret del poder, com una mala criada que, al tornar de plaça, té quatre mots amb la mestressa i es ven despedida en sec.

¡Qui l'hi havia de di, al comtel... Ample de màniga, llest i amb un caudal de frescura com no se'n ha vist cap més, tan segü al poder es creia, que al trobar-se ara al carrer li sembla que'l món s'enfonza, que's capgira l'univers i que l'infelís Espanya no podrà viure sense ell.

¡, en part, té raó, el bon comte; entre els governants moderns, qui ha mostrat la seva manya?
¡Qui ha tingut el seu trasteig?
¡Qui ha sapigut pendre al poble més tranquil·lament el pel?
Per ell no hi ha hagut problemes, ni apuros ni contratemps.
¡Que'l pà s'encaria massa?
Nomenava per decret una Junta d'eminències, amb el manament exprés de dedicà a aquest assumpte tots els seus coneixements.
¡Que'l pà, per xò, no baixava?
Dictava un altre decret disolent aquella Junta i ordenant que s'estudiés

—I què passarà, mossèn Lluc, si s'hi fiquen els Estats Humits?...
—Que el Kaiser agafarà un reuma que hi deixarà la pell.

si fent venir blat d'America el tindriem a bon preu.
¡Que'l país, cansat de broma, s'empipava seriament i començava a alça el gallo?
La policia al carrer, suspensió de garanties, garrotada a tort i a dret i visca la democracia i visquen els bons governs!...
Si, hi ha que fer-li justicia: mentres ha dirigit ell, aquí s'ha passat miseria, però... hem rigut d'allò més, i això, en uns temps com els d'ara, en que tot és trist i fred, és acreedor, sens dubte, al més fondo agraiment.
Per xò, comte incomparable, al veure'l caigut i extès al mig de la via pública, convençuts de lo que perd en aquests moments Espanya, sincerament li diem:
—Senyor: li donem el pèsam perquè creiem que'l mereix, i al contemplar sa caiguda, que de veres llamentem, de tot cor desitjariem que no s'aixequés mai més.

C. GUMA

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 20 AL 26 D'ABRIL DE 1917

Per terra

Al front occidental, la batalla ha prosseguit en el sector francès, si bé amb menys furia que la setmana anterior, i ha recomençat en el sector anglès, on han caigut presoners uns 2,000 alemanys. Tot plegat fa un conjunt d'uns 36,000 presoners i uns 350 canons caiguts en poder dels aliats des de la nova ofensiva franco-anglesa. Els alemanys resisteixen desesperadament, però a costa de baixes enormes.
Al front rus, al romanès, a l'italià i al de Macedonia no hi ha hagut quasi res més sinó lluites d'artilleria.

Al front de la Mesopotamia, els anglesos han obtingut una nova i important victoria, apoderant-se de l'estació de Samara, a un centenar de quilòmetres al nord de Bagdad. La retirada turca va ésser tan precipitada i desastrosa, que els anglesos van agafar 19 locomotores i més de 200 vagons, apart del material ferroviari que els turcs van poguer destruir.

Al front de la Palestina, hi ha hagut forts combats al sud de Gaza, amb aventatges pels anglesos. No obstant, els turcs han rebut reforços i ocupen posicions molt fortes.

Per mar

Prop de Douvres hi ha hagut un combat entre destroyers alemanys i vaixells-patrolles britànics. Dos dels primers van ésser enfonzats, no sofrint els anglesos cap pèrdua ni averia.
Davant de Dunkerque, s'ha produït un curt combat entre torpeders alemanys i francesos. Un d'aquests s'ha enfonsat, no sabent-se les pèrdues dels enemics.

Per l'aire

Un dirigible anglès ha caigut incendiat a la mar, davant la costa belga cap a Nieuport.
El dia 24 d'aquest mes va ésser un gran dia per a l'aviació britànica, puix van ésser abatuts 40 avions alemanys, no perdent-ne els anglesos més que dos.

REPICS

PODEM restar tranquils i fer-nos retratar. Al ministeri Romanones ha succeït el ministeri Garcia Prieto.
Si el Govern del Coixet era un *ten con ten* que no satisfieia a ningú per les excessives complacències, aquest és una especie de tapadora per a cobrir l'olla de la neutralitat.
Els germanofills n'estàn molt contents, i aquesta és la pitjor senyal.
Ja veuràn com d'aquí quatre dies, al primer bullit que hi hagi, l'olla reventarà i la tapadora se'n va a Ca'n Pistras.

El 2000 de L'ESQUELLA.
Ahir, divendres, va sortir al carrer la nostra germana petita tota empolainada.
Ja deuen sapiguer el motiu. Celebrava el seu segón milenar. Dugues mil setmanes de vida bé valen una solemnitat com la que representa el magnífic número extraordinari que acaba de publicar: 84 planes atapeïdes de text i de gravats.
Com era d'esperar, l'èxit haurà estat sorollós i estem segurs que a hores d'ara els venedors s'hauràn quedat sense exemplars.
Per molts anys, menuda!... Quan celebri jo el 3000, espero que ens veurem a les bodes. Avui per a tu, demà per a mi.

Els regidors de Vich han acordat entronitzar el Sagrat Cor de Jesús a la Casa del Ajuntament d'aquella localitat.
En Durán i Ventosa, quan ho sàpiga, voldrà imitar-los segurament.
I tindrem, al Saló de Cent, el *reinare* del Sagrat Cor dessota del retrat del Rei.
Que és l'única cosa que'ns falta veure!...

Encertada!
Fa pocs dies, els tradicionalistes varen celebrar un miting al qual posaren per títol «Pro Pagés».
Molt ben trobat, tractant-se de carlinots o de jaumins.
Com que la majoria d'ells són uns *agricols*.

Per lo que toca a Barcelona, ni l'alcalde ni el governador han sigut substituïts amb motiu del canvi de ministeri.
Sempre és una satisfacció.
Per allò que diu la dita: «val més boig conegut que savi per conèixer».
I allà on diu *boig*, posem-hi autoritat neutral.

Tenim en Dato a Barcelona.
Esperem veure'l a la manifestació de demà en honor d'En Pi i Margall.
No podrà negar la seva assistència a un acte en el qual no ha de perillar gens la neutralitat.

S'ha comentat molt la llarga durada de la conferència sostinguda, al Vaticà, entre el Sant Pare i el nostre bisbe doctor Reig.
A nosaltres no'ns estranya gens que durés tant rato la xerrameca.
Devien parlar dels nostres Estevets que deixen criar musclos a la *Sagrada Família*... I com que sobre aqueix tema hi ha tantes coses que dir!...

Diumenge passat va fer sa entrada triomfal a Madrid el nou bisbe de aquella *dios es sis* doctor Meló.
Veïam si els resultara carabaca... com el nostre.

Per a demà al matí, en una de les plaçes de toros de Madrid, hi ha anunciat un discurs sensacional de don Antoni Maura.
Ole, pel diestro mallorquí.
Davant les seves monades i els seus *farols*, ja ningú's recordarà del pobre Ballesteros.

Hi ha gran espectació per a conèixer un drama que's estrenarà, dintre de poc, al «Tivoli» amb el títol de *El crimen de todos*.
Alguns suposen que aqueix *crimen* se refereix a l'estricta neutralitat.
Lo que fuere sonará, si és que En Garcia Prieto permet que algú soni.

El «Gremi de sabaters de Barcelona» ha celebrat una gran festa de caràcter religiós.
Més valdrà que's cuidessin de confeccionar millor el calçat, que no haguéssim de patir tantes durícies.
Fet i fet seria una obra cristiana que tot-hom els hi agrairia.

El Bisbe de Barcelona senyor Reig (pare), ha resultat ésser anti-catalanista. El Comitè de la Molestia Social pot apuntar-se'n una. I En Casas Carbó també. «Ara va bé!...»
Però recomanem al senyor Reig que vagi amb compte perquè sinó ho xerrarem a don Antolín. ¡I ja sabrà lo que és bo!

Veig que els jaumins han celebrat una funció teatral.
Representaren, segons diuen, el drama d'En Nosedal *El juez de su causa*.
El juez de su causa és don Francisco Melgar. No'n coneixem d'altre.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carre del Oim, número 8

Les doctrines d'En Pi

—Pobres pobles!... Veig venir que acabaràn per donar-me la raó.